

BISERICA ARSĂ

Era o zi caldă de toamnă, pe la mijlocul lunii Octombrie. Dacă îmi amintesc bine, cred că era duminică dar s'ar putea să mă înșel pentru că a trecut mult timp de atunci.

Pornisem cu mașina spre nord, pe șoseaua ce duce la Aurora și după ce am străbătut satul am cotit spre apus pe un drum de țară, așa cum îmi explicase amicul meu Ignătescu, care își cumpărase de curând o fermă. Drumul era destul de bun iar peisajul era încântător. Pâlcuri de copaci cu frunze aurii ce tremurau ușor în bătaia vântului, se profilau pe zarea vineție, acolo unde câmpia se întâlnea cu cerul. Ici colo, mai aproape de drum sau mai departe, case cu acoperișuri roșii, îngrijite de buni gospodari, luceau în lumina molcomă a soarelui de toamnă.

Am micșorat viteza mașinii și am coborât geamurile ca să pot privi cât mai departe și să pot respira aerul răcoros care mirosea vag a fum și a frunze vestede. Pe cer, nori alburii tiviți cu aur, făceau ca seninul cerului să pară și mai albastru.

Mă gândeam că ideea amicului meu de a se muta departe de oraș, fusese nu se poate mai bună și că în definitiv mi-ar fi plăcut și mie să-mi trăiesc viața pe undeva pe acolo, aproape de natură, să ascult cum foșnește vântul prin lanurile de porumb, să mă plimb pe cărări ce nu duc nicăeri și să sorb aerul acesta înmiresmat și dulce.

Am ajuns foarte curând la o încrucișare de drumuri, întocmai cum îmi spusese Ignătescu. Acum trebuia s'o iau spre nord, până voi da de o biserică arsă, la 7-8 kilometri de locul unde mă aflam. Dela biserică arsă din nou spre apus, drumul mă va duce direct la poarta fermei Zorina, botezată de amicul meu cu numele soției sale. Cu totul așa mai fi avut de parcurs cel mult 15 kilometri. Am luat-o deci spre nord. Peisajul era același dar drumul nu mai era tot atât de bun, semn că nu era prea circulat, mi-am zis. Mergeam încet ca să evit hârtoapele și nu puteam privi nici la stânga nici la dreapta. Câțiva kilometri, chiar dacă drumul era prost, îmi vor lua cel mult un sfert de oră, mă gândeam, numai să ajung la biserică arsă. Era ora 3 și 20, deci înainte de ora 4 voi fi desigur la fermă.

Drumul urca într-o pantă ușoară și mi-am zis că dincolo de vârful colinei voi zări ruinele bisericii arse dar când am ajuns pe culme nu le-am văzut. Drumul era drept, câmpia, cât cuprindeai cu ochii, era întinsă ca în palmă, dar biserică arsă nu se vedea nicăeri. Am continuat totuși să merg spre nord, gândindu-mă că aprecierea lui Ignătescu de 7-8 kilometri fusese probabil greșită. De altfel nu aveam altceva de făcut: sau mergeam înainte, cu speranța că voi da de biserică arsă, sau mă întorceam acasă pe drumul pe care venisem.

Drumul intră curând într-o pădure de fagi tineri, plantați în rânduri drepte, și parcă era ceva mai bun. Eram însă ușor îngrijorat. O pană de motor m'ar fi adus într-o situație destul de neplăcută, mi-am zis, privind printre rândurile de fagi și sperând să văd pe undeva o casă, un camion, un tractor sau oameni la lucru. Dar nu se vedea nimic altceva decât pădurea iar dincolo de pădure, câmpia întinsă, cu lanuri de porumb veșted. Ceasul meu arăta 4 și cinci când am coborât din mașină și mi-am aprins o țigară.

Soarele cobora spre apus, știam că pe la șase se întunecă și mi-am zis că cel mai cuminte lucru ar fi fost să mă întorc acasă. Am făcut câțiva pași când deodată o voce de copil mă întrebă:

-- Ți s'a stricat mașina?

M'am întors speriat. O fetiță de 6-7 ani, cu păr blond lucind în soare, se uita la mine zâmbind. Avea ochi albaștrii și buzele roșii ca fraga coaptă.

-- De unde ai apărut îngerașule și ce cauți în pustietatea asta?

-- Ți s'a stricat mașina?

- Nu. Am pierdut drumul. M'am rătăcit. Dar tu unde stai?
-- Vii la noi?
-- Nu vin la voi. Caut o biserică arsă.
-- Pe aici nu este nici o biserică arsă. Dar de ce cauți o biserică arsă?
-- Pentru că de acolo se face la stânga un drum care duce la ferma Zorina.
-- Zorina? Ce nume frumos! Mai bine vino la noi. Pe mine mă chiamă Angelica.
-- Dar unde stai?

Angelica arată cu mâna de-alungul drumului fără să spună nimic.

- Urcă-te în mașină, să mergem.
-- Pe tine cum te chiamă?
-- Mihail.

Angelica izbucni în râs.

- De ce râzi?
-- Pe mama o chiamă Mihaela și pe cealaltă mamă tot Mihaela.
-- Dar pe tatăl tău?
-- Nu știu. Nu e acasă.
-- Dar unde e?

Angelica arată cu mâna spre cer.

E orfană, mi-am zis.

- Știi la ce te gândești, spuse Angelica. Tu crezi că tata a murit. Tata locuiește acolo.

Totdeauna a locuit acolo. Vorbesc cu el în fiecare seară.

N'am spus nimic. Deodată, pe partea dreaptă a drumului, acolo unde se termina pădurea de fagi, apărură o casă de cărămidă, înconjurată de brazi, iar în spatele ei și de-alungul drumului, se întindea până în zare o livadă de meri încărcăți de fructe. Nu văzusem în viața mea o livadă mai mare și nici mere mai frumoase.

Am oprit mașina în fața casei.

- Îți place casa noastră? mă întrebă Angelica în timp ce coboram din mașină.
-- Da, e foarte frumoasă, am spus, uimit de ceea ce vedeam.

Casa era joasă, cu patru ferestre mari iar între ele o ușă largă dădea într-un soi de pridvor sprijinit pe patru stâlpi de lemn sculptat. Era o construcție destul de obișnuită prin părțile acelea. Pereții dinspre nord și dinspre sud aveau și ei câte două ferestre mai mici, astfel încât toate încăperile primeau destulă lumină. Bănuiam că în spatele casei, la capătul coridorului care despărțea casa în jumătate, trebuia să fie bucătăria, baia, cămara. Clădirea părea să fie nouă. Brazii dimprejur, foarte înalți, erau desigur mai bătrâni decât casa, ceea ce mă făcu să cred că locul fusese anume ales în așa fel încât casa să fie la adăpost de furtuni iarna, iar vara să aibă destulă umbră. Intregul loc părea scaldat într-o lumină ireală. Două femei tinere ieșiră în pridvor. Angelica alergă spre ele strigând:

- L'am găsit, mama, l'am găsit. Il chiamă Mihail.

M'am apropiat de cele două femei care coboriseră în întâmpinarea mea. Erau blonde, înalte, cu ochi albaștrii. Semănau una cu alta ca două gemene.

- V'am auzit venind, spuse una din ele.

- Și apoi motorul s'a oprit și am bănuț că vi s'a defectat mașina, spuse cealaltă.

-- Am trimis'o pe Angelica să vă întrebe dacă aveți nevoie de ajutor, explică cea care vorbise întâi.

Pe fața mea se citea desigur o mare nedumerire.

-- Amândouă purtăm acelaș nume, asa cum v'a spus Angelica.
-- Liniștea e atât de perfectă aici încât se aude cântecul cocoșilor din sat, la zece kilometri distanță.

De ce îmi dădeau oare atâtea amănunte?

-- Vreți să intrați în casă?

-- Doamnelor vă mulțumesc din suflet, dar sunt foarte grăbit. Caut ferma Zorina pe care a cumpărat'o acum un an sau doi amicul meu Ignătescu. Voiam să merg la el să-i vizitez casa și livada cu care se mândrește.

Am dat aceste amănunte în speranța că numele fermei sau al amicului meu le erau cunoscute dar cele două Mihaele se priviră întrebător și apoi una din ele răspunse clătînând din cap:

-- Nu cunoaștem...

-- De altfel nu cunoaștem pe nimeni prin apropiere.

-- Nu ne ducem nicăeri...

-- Avem aici tot ce ne trebuie...

Aveau și aceeași voce și același timbru cele două Mihaele, încât dacă nu le-aș fi privit aș fi crezut ușor că vorbește una și aceeași persoană.

-- Poate știti totuși unde se găsește biserica arsă.

-- Biserica arsă! exclamă cele două femei și iar se uitară una la alta cu o mină care părea să exprime oarecare nemulțumire.

-- Prietenul meu mi-a spus să vin pe drumul acesta până dau de ruinele unei biserici, biserica arsă, zicea el. In dreptul bisericii arse se deschide un drum ce duce spre apus. Ar fi trebuit să merg pe acel drum până la ferma lui, dar nu am descoperit nici ruinele, nici drumul.

-- Nu e de mirare. Prietenul dumitale a greșit. Biserica arsă e aici, adică a fost aici. Locului acesta i se spune "biserica arsă". Casa noastră a fost clădită pe ruinele unei biserici, dar asta a fost demult... foarte demult.

-- Totuși casa dumneavoastră pare a fi nouă, am spus eu neîncrezător.

-- Pare dar nu e. E doar bine întreținută.

Mă priveau zâmbind cu indulgență, de parcă ar fi vorbit cu un copil.

-- Nu-mi rămâne decât să mă întorc acasă pe drumul pe care am venit, am spus cu resemnare. Vă mulțumesc pentru...

-- Să știi că nu te lăsăm să pleci până nu ne vizitezi grădina. Ar fi păcat să fi făcut atâta drum fără să guști merele noastre.

Ce întâmplare ciudată, mă gândeam. In definitiv o plimbare printre merii aceștia scăldați în soare, însoțit de cele două femei tinere și frumoase, mi se păru mai atrăgătoare decât o după masă plicticoasă în tovărășia lui Ignătescu, pe care, ca să fiu sincer, nu-l îndrăgeam prea mult.

-- Bine, am spus. Livada dumneavoastră e într'adevăr ca o gură de rai.

Am surprins un schimb de priviri semnificative între gazdele mele. Zâmbeau, măgulite de observația mea.

Am pornit printre merii împovărați de rod. Una din Mihaele rupse un măr și spuse în șoaptă:

-- Iartă-mă, adresându-se nu mie, cum am crezut timp de o clipă, ci pomului.

Imi oferi mărul cu un gest care îmi aminti de tabloul lui Cranach, "Adam și Eva."

Arătând cu mâna spre pom am spus râzând:

-- Acesta nu e pomul științei binelui și a răului, nu-i așa?

-- Ba da, e pomul biblic, dar dumneata nu ești Adam.

-- Și nici dumneata nu ești Eva.

-- Nu... ea e Eva. Eu sunt sora ei, spuse una arătând-o pe cealaltă.

Izbucniră în râs amândouă. Am râs și eu fără să știu prea bine de ce. Bănuiam că vorbele lor ascundeau un adevăr pe care eu nu aveam voie să-l aflu. Am mușcat din măr. Gustul lui mi se păru cunoscut, ca și cum aș mai fi mâncat cândva un măr de soiul acesta, ceea ce nu putea fi adevărat. În mirosul și în gustul lui se amestecau oarecum aromele tuturor fructelor cunoscute mie și poate și al celor necunoscute. Cele două femei mă priveau curioase, ca niște gospodine care asteaptă verdictul unui musafir asupra bucatelor gătite cu grijă.

-- Nu am mâncat niciodată un asemenea măr și totuși gustul lui îmi evocă amintiri vagi pe care nu le pot identifica... Foarte ciudat. Am acum impresia că și pe voi v'am cunoscut cândva de mult... foarte de mult. Nu vă recunosc chipul dar recunosc sentimentul pe care prezența voastră mi-l inspiră.

Imi luară mărul din mână și fiecare mușcă din el, ca și cum ar fi vrut să verifice spusele mele. Imi dădură mărul înapoi, fără să spună o vorbă, ca într-un ritual sacrosanct.

-- Mănâncă-l.

Am făcut întocmai așa, sub privirile lor amuzate, ca și cum ar fi fost vorba de o joacă al cărei tâlc le era bine cunoscut.

Una în dreapta mea și cealaltă în stânga, mă luară de braț cu un aer familiar, firesc. Le-am cuprins umerii cu brațele după câțiva pași, iar ele își trecură mâinile pe după mijlocul meu într-o îmbrățișare în care trupurile noastre își vorbeau în ritmul pașilor.

-- Mărul pe care mi l'ați dat era desigur fermecat, am spus.

-- Toate merele sunt fermecate. Într-un măr se topesc laolaltă rodnicia pământului, lumina soarelui, aerul și apa...

-- Și măreția lui D-zeu...

Vorbele acestea fuseseră rostite pe un ton grav dar apoi izbucniră în râs amândouă ca și cum ar fi vrut să ștergă impresia de seriozitate pe care mi-o lăsaseră.

Soarele era acum aproape de asfințit. Razele lui piezișe lungeau umbrele pomilor în așa fel încât brazde de lumină alternau la distanțe egale cu brazdele de umbră. Iarba de un verde intens se frângea sub pașii noștri într-un foșnet slab, ca niște șoapte abia rostite. Aerul mirosea a mere și a flori de câmp. Am fost cuprins deodată de un val de bucurie cum nu încercasem niciodată. Mă simțeam contopit cu cerul, cu iarba, cu pomii, cu cele două ființe de lângă mine, cu lumina soarelui, într-o comuniune spirituală stranie. Mă detașasem de prezent și pluteam undeva în înalțuri, dincolo de împărăția timpului și a morții de unde cuprindeam simultan, într-un singur act de cunoaștere, imaginea mea, înlănțuit de bratele celor două femei, nesfârșitele grădini, pământul cu zarea convexă, soarele.

-- Am ajuns, spuse Mihaela.

Ne-am oprit la marginea unui fir de apă clară și repede.

-- Privește cu atenție, mă îndemnă cealaltă.

Ei da! Apele se întâlneau cu cele ale altui pârâu dar nu se amestecau ci curgeau prin ele mai departe: două cursuri de apă ce se încrucișau formând patru unghiuri drepte, ca și cum ar fi trecut unul pe deasupra celuilalt.

-- E o iluzie! Așa ceva nu se poate am strigat, apropiindu-mă de locul unde se întâlneau apele. Am privit îndelung. La încrucișarea celor două cursuri de apă se forma un vârtej, o spirală, ca și cum apa ar fi fost mișcată de o moriscă, apoi din vârtejul acesta se despărțeau în două, spre

sud și spre est. Am întins mâna spre ramura subțire a unui pom, dar Mihaela mă opri.

-- Nu o rupe. Ia frunza asta...

Mi-am dat seama că eram pe punctul de face o gresală de neiertat. Am luat frunza din mâna Mihaelei și am aruncat-o în apă. Am urmărit-o apoi cum plutea spre vârtej și cum după ce descrise un cerc complet, era dusă în direcția din care venise. Fără îndoială, mi-am zis, e un fenomen ciudat, inexplicabil, dar apoi mi-am dat seama că la fel de inexplicabil era și faptul că apele curgeau, într-un câmp terenu era perfect plan. Apa nu curgea la vale, pentru că nu exista nici deal nici vale.

-- Dar cum se explică asta? am întrebat.

-- Nu știm și nici nu putem să știm. E o taină.

-- Dar apa asta e o apă obisnuită? E bună de băut?

-- Da, e bună de băut. Altfel de ce ar curge pe aici? Toate lucrurile trebuie să aibă un rost. Vrei să bei din apa asta?

Cuvintele acestea nu conțineau o simplă întrebare, după cum am înțeles mai târziu, ci reprezentau un îndemn și un sfat.

-- Ah nu, am spus repede. Mi-e frică.

-- Păcat...

Cele două femei schimbă priviri al căror sens nu l'am înțeles, dar pe fețele lor am citit o mare dezamăgire, ca și cum aș fi căzut la un examen pe care ele ar fi dorit să-l trec. Mă simțeam umilit și intimidat.

-- Să ne întoarcem. Cred că e timpul să plec acasă. Se întunecă și pe drumurile acestea pustii o pană de motor...

-- De ce ți-e frică? N'o să ți se întâmple nimic. Nu crezi în Dumnezeu? Sau în îngerul tău păzitor?

-- Oh ba da. Dar îngerul meu păzitor nu se pricepe la automobile. Am mai mare încredere într-un mecanic...

-- Cred că te înșeli...

Ne-am întors în tăcere. Farmecul dispăruse, deși ca să fiu sincer, aș mai fi stat cu cele două Mihaele dar din moment ce nu insistaseră, trebuia să plec. În fața pridvorului ne aștepta Angelica lângă un uriaș coș cu mere.

-- Astea sunt pentru tine, spuse ea. Eu le-am cules dar nu pot să le duc la mașină.

-- Nici nu trebuie, sunt prea grele.

Am pus coșul în mașină și m'am întors să-mi iau rămas bun.

-- Cât vă datorez pentru mere? am spus, dar cele două femei au ridicat din umeri, au schimbat o privire și apoi s'au uitat mirate la mine.

Angelica se apropie ținând în mâini o pușculiță de lut ars.

-- Pune banii aici, spuse ea întinzându-mi pușculița în care zornăiau câteva monede.

M'am căutat prin buzunare, am strâns un pumn de monede și le-am vârit una câte una în pușculiță.

-- Ajunge, ajunge, ai pus prea multe, spuse Angelica, apoi îmi făcu semn să mă aplec și îmi șopti la ureche: vreau să le fac o surpriză de Crăciun. E un secret foarte mare. Să nu spui nimănui.

-- Nici o grijă, i-am răspuns în șoptă.

Angelica mă sărută pe amândoi obraji. Am strâns-o în brațe și am sărutat-o și eu.

-- Doamnelor, vă mulțumesc din suflet pentru după amiaza asta minunată, am spus, dar cuvintele mele sunau formal, conventional, nepotrivite cumva cu relațiile ce credeam că se

stabiliseră între noi. M'am apropiat de ele, le-am îmbrățișat, le-am sărutat pe obraji și m'am uitat lung în ochii lor, încercând să le spun prin priviri ceace nu stiam să spun în cuvinte.

-- Când s'ar putea oare să mai vin pe aici?

-- Peste un an când vor fi merele coapte, dar te rugăm să nu spui nimănui nimic despre noi și despre livada noastră. Înainte de a veni ne telefonezi... OIOIO2. Bine înțeles, te rugăm să nu dai nimănui numărul nostru.

Vorbeau cu atâta simplitate, cu atâta naturaleză.

-- Un an e lung, am spus, cu sufletul plin de speranțe.

-- Merele nu se coc mai devreme...

-- Da... așa e... Aveți dreptate. Nu m'am gândit la asta. Rămâneți cu bine.

Se înțelege că m'am gândit îndelung și adesea la livada de meri, la Angelica și la cele două Mihaele. Mâncam în fiecare zi câte un măr sau două și mă gândeam la ele. Imi era dor de compania lor. În mintea mea cele două surori se contopiseră într-o singură imagine, încât încetul cu încetul în închipuirea mea apărea o singură Mihaela. Câte odată mi se părea că o zăresc pe stradă sau în tramvai sau la cinematograful, dar firește nu era ea. Imi era necaz că nu puteam povesti nimănui despre Mihaela și despre toată acea minunată zi de Octombrie. Nu aveam în fond prieteni foarte apropiați și eram obișnuit să-mi păstrez gândurile pentru mine, dar chiar dacă ar fi fost altfel, chiar dacă aș fi avut un frate sau o soră, secretul meu nu trebuia trădat, întâi și întâi pentru că Mihaela mă rugase să nu povestesc nimănui nimic, iar apoi, cine m'ar fi crezut?

După ce-i spusese la telefon că m'am rătăcit, Ignătescu nu insistase să-i mai fac o altă vizită dar asta nu m'a împiedecat să pornesc cu mașina în direcția fermei lui. Am mers odată până în mijlocul pădurii de fagi dar nu știu ce m'a împiedecat să-mi continuu drumul. Am zăbovit acolo printre copaci, luptându-mă cu mine însumi dar până la urmă m'am reîntors. Firește că am încercat să vorbesc cu ele la telefon dar nu răspundea nimeni. Telefonul suna prelung, a pustiu, și nimeni nu ridica receptorul. Uneori mă întrebam dacă toată istoria asta nu fusese un vis, dar exista o probă indiscutabilă: merele. Trebuie să adaog că merele erau atât de gustoase încât ori de câte ori ofeream unul cuiva, mușca din el și rămânea mut. Mai mușca odată și întreba:

-- Ce fel de mere sunt astea? N'am mâncat în viața mea ceva mai bun. De unde le ai?

Răspundeam cu modestie:

-- Dela o fermă, dincolo de Aurora, și schimbam subiectul.

A trecut iarna, a venit primăvara și a venit vara. Merele se împutinau încât făceam economie, nu mai mâncam din ele chiar în fiecare zi și nu mai ofeream nimănui nici unul. Dar reușeam să mă gândesc la Mihaela și fără să mă gândesc mere. Număram zilele câte mai erau până la 15 Octombrie. În anul acela 15 Octombrie cădea într-o sâmbătă. Vineri m'am dus cu mașina la mecanic și l-am rugat să verifice motorul, cauciucurile, bateria și așa mai departe. M'a întrebat dacă plec în străinătate. I-am spus că s'ar putea dar că nu sunt sigur.

M'am reîntors acasă și am chemat la telefon ferma Mihaelei. Eram aproape sigur că nu va răspunde nimeni dar a răspuns.

-- Aici e Mihail, am spus, cu o voce pe care nu mi-o recunoșteam.

-- Aici e Mihaela. Ce mai faci?

-- Aș vrea să vin mâine la voi. E 15 Octombrie. S'au copt merele?

-- Da desigur... vino. Poți să vii îndată după prânz?

-- Sigur că da. Pot să vin chiar dimineața, pot să vin oricând.

-- Inainte de prânz suntem ocupate, dar după aceea...

In acea seară am mâncat ultimul măr, m'am culcat și am dormit adânc până târziu. Am plecat apoi în oraș să cumpăr cadouri. Mă gândisem să le duc un casetofon și câteva casete cu muzică de Mozart, închipuindu-mi că în izolarea în care trăiau le-ar fi prins bine să asculte muzică. Pentru Angelica am cumpărat un aparat de fotografiat din cele simple.

Pe la amizi am pornit spre Aurora ca și în anul trecut. Era timp frumos, poate chiar mai cald decât acum un an dar după ce am străbătut satul și am cotit spre apus, peisajul care mă captivase înainte, acum mă lăsa indiferent. Mi-am dat seama că mergeam prea repede și am încetinit. Ori încotro mă uitam, la pâlcurile de copaci, la casele fermelor din depărtare, la norii albi cu marginile tivite cu aur, vedeam pretutindeni chipul Mihaelei. Am ajuns în fine la încrucișarea de drumuri de unde urma s'o iau la dreapta, spre miazănoapte, dar fără să știu de ce, am oprit mașina. O teamă de neînțeles mi se strecura în suflet. Incrucișarea de drumuri mă făcea să mă gândesc că eram și în alt sens la o răscruce și că alegându-mi drumul pe care voi porni, îmi alegeam poteca pe care voi călca de acum încolo până la sfârșitul vieții. Mi-am luat inima în dinti și am pornit spre Mihaela.

Cele două femei trebăluiau prin fața casei iar Angelica, cu un iepuraș alb în brațe, îmi ieși în cale.

-- Îți plac iepurașii? mă întâmpină ea ca și cum nu ar fi trecut un an de când nu ne văzusem.

-- Îmi plac foarte mult, dar tu îmi placi și mai mult, i-am spus îmbrățișând-o.

-- Ți-l dau. Poți să-l iei cu tine acasă.

Cele două Mihaele se apropiară de mine cu brațele deschise. Le-am îmbrățișat, le-am sărutat pe obraji și dintr-odată temerile mele s'au spulberat cu totul. Intr'adevăr, parcă nu trecuse un an de când nu ne văzusem. M'au primit ca pe un vechi prieten, mi-au spus că s'au gândit adesea la mine și că se bucurau că pot să mă vadă teafăr și prosper. Prosperitatea mea se vedea probabil în îmbrăcăminte și recunosc că îmi pusesem cele mai bune haine pe care le aveam.

-- Iar voi sunteți și mai frumoase și îmi sunteți și mai dragi. Ca semn că m'am gândit la voi v'am adus un modest cadou. Pentru Angelica un mic aparat de fotografiat iar pentru voi, un casetofon.

Mi-au mulțumit cu mult mai puțin entuziasm decât mă așteptasem și am observat că schimbau adesea priviri al căror sens nu'l pricepeam. Era ca un fel de comunicare secretă ce ținea loc de cuvinte, ca și cum înainte de a-mi vorbi, se întrebau una pe alta ce să-mi spună.

-- V'am căutat la telefon de câteva ori dar n'a răspuns nimeni, am spus eu, curios să aflu o explicație.

Schimb de priviri, apoi răspunsul:

-- Nu eram acasă...

-- Sau poate eram în grădină.

Se completau una pe alta și erau întotdeauna de acord.

Am petrecut o după-amiază încântătoare. Ne-am plimbat prin livadă, am glumit, am râs, dar la încrucișarea celor două izvoare nu am ajuns. Adevărul e că la acest amănunt m'am gândit mult mai

târziu. Deși aș fi vrut să le pun zeci de întrebări, văzând că ele păstrează o totală discreție asupra vieții lor și că manifestă aceeași discreție în privinta mea, am renunțat, de teamă ca nu cumva să tulbur acea atmosferă de prietenie rezervată dar nu lipsită de căldură.

Spre seară am plecat ducând cu mine ca și în anul trecut, multe regrete și un imens coș cu

mere.

An după an, la 15 Octombrie mă duceam la ferma celor două Mihaele și plecam de acolo cu părere de rău după ce petreceam împreună câteva ore fermecătoare. În relațiile noastre nu a survenit nici o schimbare. Nu știam despre ele cu nimic mai mult decât în ziua în care le cunoscusem prin acea ciudată întâmplare.

La a treia sau a patra vizită am descoperit totuși că nu eram singurul invitat. De undeva de departe, se auzeau în livadă vorbe și râsete iar când am întrebat dacă mai aveau și alți musafiri, mi-au spus după un scurt schimb de priviri:

-- Avem atât de multe mere încât suntem bucuroase să dăm și altora.

-- Angelica va trebui în curând să plece undeva la școală și vom avea nevoie de ceva bani...

Mărturisesc că am primit explicația asta cu oarecare nemulțumire. Ceva din farmecul întrevederilor noastre dispăru în acea clipă. Totuși, în drum spre casă îmi spuneam că nu aveam nici un drept să fiu gelos. Dădusem dovadă de o mare naivitate închipuindu-mi că femeile acestea nu primeau pe nimeni și că nu vedeau alți oameni. Erau fermiere și trăiau din munca lor, vânzându-și produsele. Nimic mai natural și mai obișnuit, dar tocmai aici era sursa nemulțumirii mele. Până în clipa aceea totul mi se păruse nenatural și neobișnuit.

-- Și apoi, de ce atâtea secrete? De ce îmi ceruseră să nu dau nimănui numărul lor de telefon? De ce mă rugaseră să nu povestesc nimănui despre vizitele mele? De ce nu răspundea nimeni la telefon în alte perioade ale anului? Prietenia pe care mi-o arătaseră era probabil o manifestare obișnuită a felului lor de a se purta cu toți oamenii. Așa cum mă primiseră pe mine primeau desigur și pe alții. În fond nu era vina lor dacă îmi închipuisem că mă bucuram de un tratament special. La urma urmei nu pierdeam decât niște iluzii copilărești. În schimb aveam merele, merele care provocau uimirea și încântarea oricui ar fi gustat din ele.

Intr-o toamnă, pe la sfârșitul lunii Septembrie, amicul Ignătescu veni la mine acasă. Avusese de rezolvat oarecari treburi în oraș și se gândise să treacă și pe la mine. Am fost destul de surprins când l'am văzut, mai ales că în afară de două-trei convorbiri telefonice, în ultimii ani nu mai vorbisem cu el. Fusese ocupat cu exploatarea fermei. Mai cumpăraseră ceva teren și se lansase în comerțul de fructe pe scară mare. Productia lui principală erau piersicile dar în ultimul timp descoperise că solul și clima favorizau cultura merelor. Ca să mă convingă, îmi adusesese câteva mere timpurii, proaspăt culese.

-- Gustă, mă îndemnă el.

Am mușcat din măr.

-- Da, e bun dar nu are nimic deosebit, nu are aromă...

-- Bine dar sunt mere ce se coc abia acum, se scuză el. Cum ai vrea să fie?

În loc să-i răspund i-am oferit unul din puținele mere ce le mai aveam. Îl răsuci pe toate fețele, îl miroși ca un cunoscător, îl cântări în palmă și spuse:

-- Pare o specie de *Parmen Auriu* dar nu sunt sigur. E din recolta anului trecut, firește, dar e perfect păstrat, nu are crețuri, nu e deshidratat de parcă ar fi fost cules ieri.

Mușcă apoi din măr, mestecă miezul cu aerul pe care și-l iau degustătorii de vinuri, miroși coaja pe care o scuipe în palmă și după o lungă pauză spuse rar:

-- Nemaipomenit! Extraordinar! Nu cred că există în lumea asta ceva mai bun. De unde ai merele astea?

I-am răspuns cu desinvoltură:

-- Dela o fermă de mere, nu departe de ferma ta.

-- Trebuie să-mi dai adresa... mă duc acolo chiar acum. Am să cumpăr o sută sau o mie de pueți și îi sădesc în livada mea. În câțiva ani am să scot mere de-astea cu tonele.

-- Adresa nu o știu dar pot să-ți explic cum ajungi acolo.

Mi-am dat seama îndată că făceam o mare indiscreție. Totuși, mi-am zis, Mihaela îmi spusese că au nevoie de bani și că vând mere. De ce n'ar vinde și pueți? Și apoi, pentru Ignătescu vizita la ferma Mihaelei ar fi putut avea o importanță decisivă. De ce să nu-l ajut? În plus, ca fermier și ca vecin, ar fi putut fi de folos celor două femei ce păreau atât de neajutorate.

-- Explică-mi, ce aștepti?

-- Cu o singură condiție. Ferma e ținută de două surori gemene care m'au rugat să nu spun nimănui nimic despre merele lor. Totuși în ultimii ani am aflat că au nevoie de bani și că vând mere în cantități mari. Am văzut odată două camioane încărcate vârf plecând de acolo. Rugămintea mea e să nu le spui că mă cunoști, să nu cumva să le spui că ai aflat dela mine de ferma lor. Le spui că ai trecut întâmplător pe acolo, ai văzut livada, casa, și, ca vecin, ca fermier, te-ai oprit să le dai bună ziua.

-- De acord. Nu le spun nimic. Vrei să jur?

L'am lămurit în câteva cuvinte.

-- Și-apoi, pe drumul care duce la biserica arsă, să știi că nu e nici o biserică, nici arsă nici nearsă. O fi fost cândva pe acolo vreo biserică dar acum nu mai e. Pe locul acela s'a clădit ferma despre care vorbim. Treci printr'o pădure de fagi plantată de curând, urci o pantă usoară și când ai ieșit din pădure, pe dreapta, e o casă joasă, înconjurată de brazi. Acolo locuiesc cele două gemene cu fetița uneia din ele.

-- Ceva nu se potrivește, spuse Ignătescu. E adevărat că pe drumul ce duce la biserica arsă n'am mai trecut dă mult, prefer să ies în șoseaua principală, dar în câțiva ani nu se putea să crească acolo o livadă despre care să nu fi auzit. În orice caz, plec...

Spre seară Ignătescu mă chiemă la telefon. Era furios la culme. Mi-a spus că mi-am bătut joc de el, că biserica arsă era tot acolo, că întrebuse pe la fermele vecine, că toți au râs de el și că nu se așteptase din parte mea la o glumă atât de proastă. Să nu mă mir dacă de azi încolo nu mă mai cunoaște. Am încercat să-i spun câteva cuvinte dar a închis telefonul.

Am adormit târziu în noaptea aceea iar a doua zi de dimineață, cuprins de remușcări, am pornit cu mașina spre ferma Mihaelei. Ploua mărunț, drumurile erau pustii și mă simțeam singur într'o

lume antipatică și ostilă. Am străbătut pădurea de fagi, am ieșit din ea și am descoperit ruinele bisericii arse, pe dreapta drumului, acolo unde ar fi trebuit să fie și unde fusese, fără nici o îndoială, ferma Mihaelei. Nu mai era acolo nici pâlcul de brazi, nici livada, nici casa, nici cele două Mihaele, nici Angelica, ci doar un vast câmp necultivat, năpădit de spini și de urzici. Ruinele bisericii se profilau pe norii cenușii din care se cernea ploaia mărunț de toamnă.

Am coborât din mașină, am dat târcoale bisericii cu ziduri negre, apoi m'am așezat pe o piatră și am plâns.

Au trecut multi ani de-atunci. În fiecare toamnă, prin Octombrie când se culeg merele, mă duceam la biserica arsă și mă plimbam printre ruine cuprins de tristețe. Încercam să mă amăgesc spunându-mi că totul nu a fost decât o închipuire, un vis absurd, dar sentimentul că pierdusem pentru totdeauna ceva ce îmi aparținuse în viața reală, nu mă păăsea. Suntem victimele propriilor

noastre actiuni, mă gândeam. Facem un gest sau spunem un cuvânt sau refuzăm un îndemn și deslănțuim astfel un șir de întâmplări fatale, care nu ar fi avut loc dacă acel cuvânt nu ar fi fost rostit. Ruinele bisericii arse erau ruinele fericirii mele pierdute.

Și totuși zidurile acelea negre, exercitau asupra mea o ciudată atracție. Vedeam în închipuire biserica plină de credincioși, auzeam cântările preoților și simțeam în nări mirosul lumânărilor de ceară ale căror flăcări sfioase tremurau în fumul de tămâie. Unde erau rugăciunile ce se rostiseră acolo, izvorâte din inimi cuvioase? Câte rânduri de credincioși au recurs oare la ajutorul divin? Cui le-au fost oare răsplătite faptele bune și câți și-au ispășit păcatele prin căință și prin rugăciune? Iar eu? Cine și în ce scop mă adusesese acolo în acea duminică după amiază de mult trecută, ca să-mi dezvăluie pentru o clipă existența unei alte lumi? Eram un om ca toți oamenii, fără merite deosebite și fără păcate prea grele. De ce tocmai mie să-mi fi fost hărăzită acea miraculoasă viziune a unei lumi ideale? Și care era rostul meu în această întocmire de întâmplări? Nu eram oare victima unei teribile farse născocite de cine stie ce zeități răzbunătoare ?

Cu timpul vizitele mele la biserica arsă au devenit mai lungi și mai dese. Uneori zăboveam acolo ore întregi, așteptând, nici eu nu știam ce sau pe cine, dar cu o vagă speranță că într-o bună zi, într-o toamnă sau într-o primăvară, peste un an sau peste zece, îmi voi regăsi linistea. De obicei mă așezam pe marginea drumului, cu spatele la mașină și aveam astfel în față zidurile bisericii iar dincolo de ele câmpia nesfârșită și pustie. Dar într-o zi, înainte de a ieși din pădurea de fagi, mașina mea oftă de două-trei ori și se opri. Am coborât în ciudat. Am ridicat capota fără prea mari speranțe, știind cât de nepriceput eram în ale mecanicii și nemulțumit că motorul mă părăsise atât de aproape de țintă, când deodată în spatele meu o voce de copil spuse:

– Ți s'a stricat mașina?

M'am întors brusc. O fetiță de 6-7 ani, cu părul lung, blond, ținând în brate un iepuraș alb, mă privea zâmbind.

– Pe mine mă chiami Angelica, pe tine cum te chiami?